

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.380/2020/4.

A felperes: felperes neve, felperes címe

A felperes képviselője: dr. Fodor Tímea ügyvéd, **cím**

Az alperes: alperes neve, **alperes címe**

Az alperes képviselője: dr. Kozma Péter ügyvéd, **cím2**

A per tárgya: személyiségi jog megsértése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 71.P.22.146/2019/8.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 57.150 (ötvenhétezer-százötven) forint együttes első- és másodfokú perköltséget és az államnak az állami adó- és vámhatóság felhívásában megjelölt módon, határidőben és számlára 84.000 (nyolcvannégyezer) forint eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított, a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint ...-án az alperes által sugárzott „**műsor címe**” című műsorban **személy**, a ... politikai államtitkára, miniszterhelyettes az alábbiakat közölte: „...az európai parlamenti választási kampányban a listájukra vették azt a **felperes neve**, akit diákok és nyugdíjasok megkárosításával gyanúsítanak, itt még ugye folyamatban van egy eljárás”. Az alperes a kiadásában megjelenő ...hu internetes sajtótermék weboldalán ...-án „**cikk címe**” címmel megjelent cikkben a következőket híresztelte. „Ugyanakkor nem ez az első ilyen eset, hiszen az EP-kampányban a **párt** listájára vette azt a **felperes neve**, akit idősek és fiatalok megkárosításával gyanúsítanak, tették mindezt azért - **személy** szerint -, hogy megakasszák a folyamatban levő eljárás(t)”. A felperes ellen büntetőeljárás volt folyamatban a ... Főigazgatósága előtt. 2017. június 13-án őrizetbe, majd előzetes letartóztatásba került. A vele szemben folyt nyomozás 2018. augusztus 31-én fejeződött be, az előzetes letartóztatás megszüntetésére 2018. december 15-én került sor. A felperes ezután bűnügyi felügyelet alá került, a kényszerintézkedés vele szemben 2019. március 7-én megszűnt. A felperes 2019. április 22-én európai parlamenti képviselői mandátumhoz jutott, így mentelmi jogot szerzett. A felperessel szembeni büntetőeljárás a Szegedi Ítéltábla 2019. július 29-én kelt végzése alapján folytatódott. A felperes gyanúsítására nem került sor idősek és/vagy fiatalok megkárosítása miatt, ilyen tárgyban ellene büntetőeljárás nem folyt, a 2019 júniusában ismertetett vádirat az alperes közlését alátámasztó adatot nem tartalmazott.

- [2] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnévhez való személyiségi jogát azzal, hogy ...-án az általa kiadott ...hu internetes sajtótermékben megjelent „**cikk címe**” című cikkben valótlanul híresztelte, hogy **felperes neve** idősök és fiatalok megkárosításával gyanúsítják. Kérte továbbá az alperes kötelezését 200.000 forint sérelemdíj, továbbá perköltsége megfizetésére.
- [3] A jogérvényesítését megalapozó jogszabályok körében hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:45. § (2) bekezdésére, a 2:51. § (1) bekezdésére, valamint a 2:52. §-ra.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását indítványozta. Elsődleges védekezése szerint a híresztelt tény valós, tekintettel arra, hogy a költségvetési csalás, az állam megkárosítása és a fiatalok, idősök megkárosítása cél-eszköz viszonyban állnak egymással. A felperes céghálózatában foglalkoztatott fiatal és idős munkavállalók teremtették meg azt a lehetőséget, hogy a felperes a költségvetési csalás tényállásába ütköző cselekményt folytasson, amelynek következtében a munkavállalókat is szükségszerűen kár érte. Ebből az a következtetés vonható le, hogy a felperest közvetett módon gyanúsítják a munkavállalók megkárosításával, azaz a fiatalok és idősök nem sértettjei a büntetőeljárásnak, hanem a bűncselekmény „eszközei”, így a híresztelt tény valósnak minősül. A személyiségi jogsértés jogalapjának hiányában a sérelemdíj megfizetése iránti igény elutasítását kérte. Másodlagosan hivatkozott arra, hogy a sérelmezett közlés véleménynyilvánításnak minősül, személyiségi jogsértést nem valósított meg.
- [5] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnévhez való személyiségi jogát azzal, hogy ...-án az általa kiadott ...hu internetes sajtótermékben megjelent „**cikk címe**” című cikkben valótlanul híresztelte, hogy **felperes neve** idősök és fiatalok megkárosításával gyanúsítják. Az alperest a felperes javára 200.000 forint sérelemdíj, 12.700 forint perköltség, az állam javára pedig 15.000 forint illeték megfizetésére kötelezte.
- [6] Határozatának indokolásában idézte a Ptk. 2:45. § (2) bekezdését, majd rátért az alperes védekezésére. Elsőként a televízióműsorban elhangzott közléseket minősítette, megállapítva, hogy a bűncselekmény minősítése a büntetőeljárás adatai alapján kétséget kizáróan megállapítható tény. Az elsőfokú bíróság a műsor témájából (korruptió), címéből („**műsor címe**”) azt a következtetést vont le, hogy a műsor követői a megszólaló politikustól nem véleményt, hanem tényekre vonatkozó tájékoztatást várnak el. Megítélése szerint a büntetőeljárást érintő riportban nyilatkozó politikusnak megfelelő jogi nyelvezetet kell használnia. A „gyanúsítás” kifejezésnek a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 385. § (1) bekezdés alapján adott értelmezést irányadónak tekintve állapította meg, hogy a felperes gyanúsítottként kihallgatására költségvetési csalás miatt került sor, nem pedig „diákok és nyugdíjasok megkárosítása” miatti, konkrét tényállással meg nem jelölt bűncselekmény miatt. A közlést valótlan tartalmú híresztelésnek minősítette, amely az átlagos tájékozottságú néző, hírolvasó számára azt a valótlan képzetet eredményezhette, hogy „a felperes a társadalom legkiszolgáltatottabb rétegeit, esetlegesen a megélhetés biztosítása érdekében dolgozni kényszerülő »fiatal és nyugdíjas munkavállalókat« fosztotta meg jogos munkabérüktől”. Összehasonlította az állításban szereplő magatartást a költségvetési csalásról alkotott közvélekedéssel, majd megállapította, hogy a diákok és nyugdíjasok megkárosítását a közvélemény jóval súlyosabbnak ítéli, mint az állami költségvetést károsító költségvetési csalás.
- [7] Ezután elemezte a **felperes neve**-ügy károsultjainak rendkívüli kárrendezéséről szóló 27/2017. (XI. 14.) OGY határozatot. Megállapítása szerint e dokumentum tényként kezelte, hogy - többek között - a felperes tevékenységének eredményeként mintegy ezer fiatal és nyugdíjas munkavállaló szenvedett kárt. Ezzel az elsőfokú bíróság szembe állította Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (2) bekezdésében foglalt szövegét, majd utalt arra, hogy az OGY határozat meghozatalakor a felperes bűnösségét megállapító jogerős bírósági határozat nem állt rendelkezésre, a felperes

gyanúsítása az alperes által híresztelt valótlan körben pedig nem történt meg. Annak tulajdonított jelentőséget, hogy a híresztelt valótlan tény rendkívül nagy volument jelölt meg mind a kár, mind a károsultak tekintetében. A felperest sértő valótlan tény híresztelése miatt az alperes felelősséggel tartozik, ezért a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogsértés tényét megállapította. A sérelemdíj követeléssel kapcsolatban kifejtette, hogy a felperessel szembeni büntetőeljárás megindulásától kezdve 2017-2020. között csak a Fővárosi Törvényszéken 78 hasonló tárgyú ügy indult a valótlan tartalmú közlések alapján, amelyek közül az érdemben tárgyalt perek túlnyomó része az alperesek marasztalásával zárult. Emiatt megállapíthatónak tartotta, hogy a jogsérelem tárgyában hozott bírósági határozatok kellő visszatartó erővel nem rendelkeztek, ezért a felperes által kért 200.000 forint sérelemdíj mérséklésére nem látott indokot. A perköltségről a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

- [8] Az ítélet ellen fellebbező alperes az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását, valamint a felperes perköltségben marasztalását kérte.
- [9] A másodfokú bíróság által gyakorolni kért felülbírálati jogkört a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontjában jelölte meg.
- [10] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat nem megfelelően értékelte, helytelen tényállást állapított meg, és az általa levont jogi következtetés sem helytálló. Idézte az országgyűlési határozati javaslat részét, amely a fiatal munkavállalókat a bünszövetkezetben elkövetett csalássorozat károsultjaként írja le, valamint jogszabályalkotást javasol a megkárosított fiatal és nyugdíjas munkavállalók kártalanítására. Utalt az Országgyűlés által a javaslat szerinti szöveggel elfogadott 27/2017. (XI. 14.) OGY határozatra és a **felperes neve**-ügy károsultjainak rendkívüli kárrendezéséről szóló 488/2017. (XII. 29.) Korm. rendeletre. Megítélése szerint ebből azt a következtetést kellett volna levonni, hogy a híresztelt tény valós, tekintettel arra, hogy a költségvetési csalás, az állam megkárosítása és a fiatalok, idősek megkárosítása cél-eszköz viszonyban állnak egymással. A felperes céghálózatában foglalkoztatott fiatal és idős munkavállalók teremtették meg azt a lehetőséget, hogy felperes a költségvetési csalás tényállásába ütköző cselekményt folytasson, melynek következtében szükségszerűen a munkavállalókat is kár érte (pl. kifizetetlen munkabérek miatt). A vádirat tényállása szerint a felperes céghálózata a munkavállalók foglalkoztatása útján károsította a magyar költségvetést. A gyanúsítás és a vád tényállási részéhez tartozik, a felperest közvetett módon gyanúsítják a munkavállalók megkárosításával, azaz a fiatalok és idősek nem sértettjei a büntetőeljárásnak, hanem a bűncselekmény „eszközei”. Az alperes jogi álláspontja szerint ebből következően a sérelmezett közlés elsődlegesen okszerű következtetésnek, véleménynek minősül, ezért nem alapozza meg a jóhírnév megsértésének törvényi tényállási elemeit. Amennyiben a közlés tényállításnak minősül, úgy valós, ezért a jogsértés megállapítására ugyancsak nincs törvényes lehetőség. Az alperes arra az esetre, ha a másodfokú bíróság a közlést valótlan tényállításnak vagy híresztelésnek tekintené, a sértő jelleg hiányát állította. A felperes a vádirati tényállás szerinti cselekménnyel összefüggésben követte el a sérelmezett közlésben szereplő cselekményt. A büntetőeljárás alapjául szolgáló cselekménye mellett tehát más, polgári jogilag értékelendő cselekményt is elkövetett, ezért ez az elem a folyamatban lévő büntetőeljárásra is figyelemmel nem lehet számára sértő. Az alperes a jogsértés bekövetkezésének hiányában a sérelemdíjról hozott döntést is megalapozatlannak tartotta, másodlagosan pedig annak eltúlzott mértékét állította a kialakult bírósági gyakorlatra és az esetleges jogsértés súlyára tekintettel. A felperest nem érhetette nagyobb hátrány annak a közlésnek a következtében, hogy a büntetőeljárással összefüggő, annak halmazába tartozó egyéb cselekményt követett el.
- [11] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes perköltségben marasztalását indítványozta. Megismételte az elsőfokú eljárásban a „gyanúsítás” fogalomnak értelmezési tartományára vonatkozó érveit, majd utalt arra, hogy az átlagos

ismeretekkel rendelkező olvasóban szükségszerűen a keresete szerinti értelmezés alakulhatott ki a közlést illetően. A bűncselekmény elkövetési magatartása a vádiratból egyértelműen megállapítható tény, a közvetett módú gyanúsítás pedig fogalmilag kizárt. A felperest nem gyanúsították meg diákok és nyugdíjasok megkárosításával. Elfogadhatatlannak tartotta a normatív határozatban és a jogszabályban szereplő, az esetre vonatkozó ténytartalmat és minősítést, megjegyezve, hogy az abban foglaltak nem bizonyítják az események (idősek és fiatalok megkárosításának) valós megtörténtét. A PK 14. számú állásfoglalás alapján a harmadik személy nyilatkozatát közlő sajtószerv akkor mentesülhetett volna jogi felelőssége alól, ha bizonyítani tudja, hogy a közlés megfelel a büntetőeljárás állásának, arról hűen, hitelesen, pontosan számolt be. A felperes köztudomású tényként kérte kezelni, hogy nyilvánvalóan sértő, ha valakiről azt állítják, hogy a legkiszolgáltatottabb társadalmi réteget, fiatal és idős munkavállalókat károsít meg, és emiatt büntetőeljárás folyik vele szemben. A Ptk. 2:52. § (3) bekezdéséből nem következik a hátrány bizonyításának kötelezettsége. A sérelemdíj megítélhetőségének egyetlen feltétele a személyiségi jogsértés bekövetkezése, az összeg meghatározása pedig a körülmények mérlegelésén alapul, amelyek között a jogszabály által felsorolt szempontoknak kiemelt jelentősége van. Az elsőfokú bíróság által meghatározott összeg ennek megfelel, felülmérlegelésére és mérséklésére nincs törvényes ok.

[12] A fellebbezés alapos.

[13] Az elsőfokú bíróság az ügy megítélése szempontjából releváns tényállást helyesen állapította meg, az arra alapított érdemi döntésével és levont jogi következtetéseivel azonban a Fővárosi Ítéletábra nem értett egyet. Az elsőfokú bíróság a sérelmezett közlés értékelésénél elmulasztotta azoknak a körülményeknek a vizsgálatát, amelyeknek a közlés megítélése szempontjából alapvető jelentősége van. A határozat indokolásából kitűnően a „fiatalok és idősek megkárosítása” fordulatot a cikk szöveggörnyezetétől teljes mértékben elkülönítve, az aznap korábban sugárzott televíziós műsorban **személy** által tett kijelentéssel és annak szöveggörnyezetével, továbbá más tényekkel összefüggően kezelte és értékelte. Kétségtelen, hogy a cikkben sérelmezett kijelentés forrása a politikus aznapi interjúbán elhangzott mondata volt, amelyet a cikk szinte szó szerint megismételt. Az ekként híresztelésnek minősülő kijelentés azonban nem tartalmazott olyan elemeket, amelyekre tekintettel az elsőfokú bíróság a közlést értékelte, minősítette és a keresetről döntött. Az elsőfokú bíróságnak nem a „**műsor címe**” című műsor témájával, az abban megszólaltatott személyekkel kapcsolatos nézői elvárások felől közelítve kellett volna értékelnie a cikkbeli kijelentést, hiszen ezeknek a körülményeknek semmilyen szerepe nincs a híresztelés megítélése szempontjából. A per tárgya a cikk utolsó részében megfogalmazott fordulatnak a felperes személyiségi jogát sértő jellegének vizsgálata és eldöntése volt, nem pedig az elsőfokú bíróság által a televízióműsorral kapcsolatos tartalomszerkesztési követelmények, valamint a riortalanytól elvárt magatartás megítélése. A bíróság az általa döntő jelentőségűnek tekintett megfogalmazásnak, a „gyanúsítás” kifejezésnek is a műsorban elhangzottak alapján tulajdonított értelmet, nem pedig a cikk szöveggörnyezetéhez mértén vizsgálta a közlés tartalmát. Ennek következtében az elsőfokú bíróság értelmezésének eredményeként megállapított jelentéstartalomba (a híresztelés az átlagos tájékozottságú néző, hírolvasó számára azt a valótlan képzetet eredményezhette, hogy a felperes a társadalom legkiszolgáltatottabb rétegeit, esetlegesen a megélhetés biztosítása érdekében dolgozni kényszerülő »fiatal és nyugdíjas munkavállalókat« fosztotta meg jogos munkabérüktől) olyan elemeket vegyített, amelyek egyáltalán nem kapcsolódnak a cikkben írt mondathoz.

[14] Az OGY határozat és a Kormányrendelet szövegrészletei nem a jogvita eldöntése szempontjából relevánsnak tartott tények bizonyítottsága szempontjából lehettek volna figyelembe vehetőek, hanem csak annyiban, hogy a közlést megelőzően két évvel (2017.) a közbeszédben már használatos volt a felperessel szemben emelt vádban megjelölt bűncselekménnyel összefüggésben a „fiatalok és

idősek megkárosítása" kifejezés. A közzétett közjogi szervezetszabályozó eszköz és a hatályos norma szövege ugyanis bárki számára megismerhető volt 2017 óta. Az OGY határozatban a megkárosított személyek számára vonatkozó számadat és az érintettek besorolása („a legkiszolgáltatottabbak közé tartozó mintegy ezer fiatal és nyugdíjas munkavállaló”) azonban a műsorban nem hangzott el és a cikkben sem szerepelt. Ennélfogva az elsőfokú bíróság helytelenül vonta értékelési szempontjai körébe azokat, és tévesen következtetett arra, hogy a „híresztelt valótlan tény rendkívül nagy volument jelölt meg mind a kár, mind a károsultak tekintetében”. A keresetlevélben megjelölt közlés szövege ugyanis a következő mondatban szerepelt: „Ugyanakkor nem ez az első ilyen eset, hiszen az EP-kampányban a **párt** a listájára vette azt a **felperes neve**, akit idősek és fiatalok megkárosításával gyanúsítanak, tették mindezt azért - **személy** szerint -, hogy megakasszák a folyamatban lévő eljárás(t)”. Az elsőfokú bíróságnak ezt a kijelentést kellett volna érdemben vizsgálnia a PK 12. számú állásfoglalás iránymutatása alapján.

- [15] A perbeli cikk címe („**cikk címe**”) előrevetíti azt az összefoglalást, amelyet a ...-án sugárzott műsorban **személy**, mint a ... parlamenti titkára a Magyarországot részben külföldi, részben ellenzéki oldalról ért alaptalan kritikaként írt le. A cikk első része a parlamenti titkárnak a volt ... nagykövet Magyarországra vonatkozó éles bírálatára adott reakciójáról, a kormánypárti politikusnak a két ország demokráciáról vallott elveire vonatkozó helyzetértékeléséről ad számot. A híradás második felében arról van szó, hogy miként vélekedett a riportalany **személy2** európai parlamenti képviselő ... állampolgárságú ... asszisztensének foglalkoztatásáról, aki egy 2019 áprilisi ... újság szerint kifogásolható tevékenységet folytatott („20 ezer eurót tulajdoníthatott el parlamenti látogatóktól, ezen felül egyes frakciótagok aláírását is meghamisította”), valamint arról, hogy miért alkalmazza őt a képviselő. Ezzel összefüggésben szerepel a kifogásolt közlést tartalmazó mondat annak érzékeltetésére, hogy a kétes megítélésű személyek alkalmazása nem példátlan a **párt** politikusainál. A cikk végső következtetésként megfogalmazott mondata szerint a **párt** kétes múltú és kétes jelenű emberekkel működik együtt.
- [16] Az előbbieket alapján az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha a sérelmezett kifejezést a híradás kontextusában értelmezi. Ennek során jelentőséget kell tulajdonítani a megszólaló személyének, politikusi minőségének, valamint annak is, hogy a szövegben összefoglalt, neki tulajdonított gondolatok egy kormánypárti politikusnak az ellenzéki képviselőre vonatkozó véleményét közvetítik.
- [17] A Pp. 369. § (3) bekezdés c) pont szerinti felülbírálati jogkör gyakorlására az alábbiak szerint került sor.
- [18] A bíróságnak hivatalból kötelessége az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatni. Ez következik az Alaptörvény 28. cikkéből, amely szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Amennyiben az ügyben felmerül valamelyik alapjog érintettsége, a bíróságnak saját jogértelmezését a jog alkotmányos tartalmával összhangban kell kialakítania. Ezt a követelményt az Alkotmánybíróság a 3/2015. (II. 2.) AB határozatában fejtette ki: az Alkotmánybíróság „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés Alaptörvény-ellenes.” (Indokolás [18]).
- [19] A véleménynyilvánítás szabadságához és a jóhírnév védelméhez való joggal kapcsolatos ügyekben ezért minden alkalommal felmerül az említett alapjogokkal érintettség, ebből következően pedig megkerülhetetlen, hogy a bíróság a döntés során az Alkotmánybíróság e jogokkal kapcsolatos, az

Alaptörvény *R*) cikk (3) bekezdés szerinti jogértelmezését figyelembe vegye. A felek személyére, az alperes felszólalásának tartalmára tekintettel az Alaptörvény II., VI. és IX. cikkének rendelkezéseit is figyelembe kellett venni, a perben szükséges volt az egyes alapjogok érvényesülésének mérlegelés útján történő összevetése. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:44. §-át nem hívta fel, az Alaptörvény II., VI. és IX. cikke alapján az alapjogi összevetést nem végezte el. Ez azonban az eljárás megismétlését nem teszi szükségessé, mert a rendelkezésre álló iratok alapján az alapjogi összevetés a másodfokú eljárásban is elvégezhető volt.

- [20] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. A IX. cikk (1) bekezdése általános jogként biztosítja a véleménynyilvánítás szabadságát. A (4) bekezdés a véleménynyilvánítás szabadságának korlátjaként mondja ki, hogy a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére. Az emberi méltóság minden embert megillető, sérthetetlen voltát pedig az Alaptörvény II. cikke emeli a személyiségi jogok legelső helyére. A Ptk. 2:44. § (1) bekezdése a közéleti szereplő személyiségi jogának védelmével kapcsolatban rendelkezik úgy, hogy a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja; azonban az nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. A Ptk. 2:42. § (2) bekezdésében megfogalmazott követelményként ugyanis az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani.
- [21] A 7/2014. (III. 7.) határozatban az Alkotmánybíróság kiemelte, hogy „a szólásszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek” {36/1994. (VI. 24.) AB határozat}. Ugyanez a határozat azt is kimondta, hogy „[a] közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit. A közéleti véleménynyilvánításra vonatkozó alkotmányos szempontok eszerint egyfelől tágabb körben lehetnek irányadók, mint a közhatalom gyakorlóit vagy a hivatásszerűen közszereplést vállalókat érintő vélemények köre, másfelől viszont nem állítható, hogy a közéleti szereplőket érintő bármely - köztük a közügyekkel semmilyen kapcsolatban nem álló - közlést e szempontok szerint kell megítélni” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [47]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság a fentiekkel összhangban korábban már több alkalommal vizsgálta, hogy miként oldható fel a szólásszabadság és valamely közhatalmat gyakorló személy jóhírve közötti kollízió. A 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat a korábbi bírósági gyakorlatra támaszkodva alakította ki azt a tesztet, amelynek első lépéseként azt kell vizsgálni, „hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalás a közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben”. A második lépésként a bíróságoknak „azt kell eldöntenie, hogy a közlés tényállításnak vagy értékítéletnek minősül-e. A közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [30]-[31]}. Végül pedig vizsgálni kell, hogy a korlátozás nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát, mert „a véleménysszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú a közügyek vitatása körén kívül eső így a magán vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelynek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása.”

{7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [32]}. A személyiségvédelem és a véleménynyilvánítás szabadságának ütközése során nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a véleménynyilvánításkor használt, az érintett becsületét sértő kifejezés önálló információs értékkel bír-e. Ha a kifejezés információs értékkel bír, és mindez összefügg a közügyek megvitatásával, akkor a közlést a szólásszabadság legmagasabb szintű védelme illeti meg a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat indokolásának [39] bekezdése alapján.

- [23] Az alperes közügyben megnyilvánuló személy nyilatkozatát közölte, hiszen Magyarország külföldi megítélése, az országra vonatkozó politikai kritikák, az európai parlamenti képviselők tevékenysége külön bizonyítást nem igénylően közügynek minősülő téma. Ennek részeként a **párt**-ról, annak politikusi köréről adott értékelés ugyancsak a közérdekű ügyek kategóriájába tartozik. A felperesről e szövegkörnyezetben azzal összefüggésben olvasható a sérelmezett kijelentés, hogy a **párt** kétes múltú és kétes jelenű emberekkel működik együtt.
- [24] A felperes és társai ellen folyamatban lévő büntetőeljárásban a vád tárgya (különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntette), az eljárás egyes szakaszai, valamint a felperes képviselői tevékenysége, közismert, részben ügyvédi hivatásából eredő baloldali politikai kapcsolatai hosszabb idő óta a közvéleményt, a közéletet folyamatosan foglalkoztató politikai közbeszéd része. A közéleti szereplőkre vonatkozó beszéd a politikai véleménynyilvánítás központi alkotóeleme, amelynél a közéleti szereplő személyét ért bírálatot „a társadalmi nyilvánosság eleve másként, a demokratikus vita szükségszerű részeként, jellemzően a politikai érdekek mentén értelmezendő megnyilvánulásként kezeli” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [57]}. Az Alkotmánybíróság megfogalmazása szerint „A közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. A társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a közélet szereplői, illetve a közvitában - jellemzően a sajtón keresztül - résztvevők egymás elképzeléseit, politikai teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [48]}. A 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat által felállított szempontrendszer első eleme tehát (mely szerint a közlés a közügyekben való megszólalásként a közügyek szabad vitatásával áll összefüggésben) kétségekívül megvalósult.
- [25] A másodfokú bíróság ezután azt vizsgálta, hogy az alperes állításai tényállításnak vagy értékítéletnek minősülnek-e. A cikkben szereplő, sérelmezett kijelentés nyelvi értelmezése alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alperes riportalánya a kijelentés e részével kapcsolatban nem a történetekre vonatkozó személyes értékítéletét közölte, hanem tényt állított. Az alperes műsorában nyilatkozó politikus mindezek alapján a közügyek megvitatásával kapcsolatba hozható tényt közölt arról, hogy a felperes büntetőeljárás hatálya alatt áll és hogy korábbi vállalkozása másokra nézve milyen következményekkel járt. A perben nem volt vitatott, hogy ezt a kijelentést az alperes hűen adta tovább, tehát híresztelése megfelelt a hír forrásának. Ezért a továbbiakban reá hárult az állítás valóságának bizonyítása. Az elsőfokú bíróság ezzel összefüggésben a bizonyítékok helytelen, okszerűtlen értékelésével jutott arra a végkövetkeztetésre, hogy az állítás valóságát az alperes nem bizonyította.
- [26] Az Alkotmánybíróság gyakorlata a véleménynyilvánítás szabadságának értelmezése során különbséget tesz a tényközlés és az értékítélet között. A testület már működésének kezdetén állást foglalt arról, hogy „[b]ecsület csorbitására alkalmas tények állítása vagy híresztelése nem élvezik a vélemény szabadság oltalmát akkor, ha a tényeket a szállító vagy híresztelő személy tudta, hogy valótlan, vagy a valótlanságról azért nem volt tudomása, mert a foglalkozása szerint elvárt figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta” [36/1994. (VI. 24.) AB határozat]. A 13/2014. (IV. 18.) AB határozat értelmében tényállítás és az értékítélet közötti különbség lényege nem az, hogy a hamis tényállításoknál nem kell figyelembe venni a szólásszabadság melletti érveket, hanem az, hogy

speciális, a korlátozást az értékítéleteknél szélesebb körben lehetővé tevő mércéket kell alkalmazni. A közügyekkel összefüggésben a közhatalom és a közszereplők bírálata körében tehát a valótlan tényállítások is a szólásszabadság hatálya alá tartozhatnak, de a hamis tényállítást rosszhiszeműség esetén nem védi az Alaptörvény {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [31]}.

- [27] A felperessel szemben indult büntetőeljárás széleskörű közérdeklődésre tartott számot. A nyomozásról és a vádemelésről, majd a bírósági eljárásról a sajtó a felperes előzetes letartóztatásba kerülésétől kezdődően, 2017 decemberétől rendszeresen beszámolt, számos hír jelent meg a büntetőeljárásban napvilágra került adatok alapján. A másodfokú bíróságnak más - előtte folyamatban volt, sajtó-helyreigazítási és személyiségi jogi - perekből (pl. 2.Pf.20.407/2018., 2.Pf.20.408/2018., 2.Pf.21.419/2017.) hivatalos tudomása van arról, miszerint az ún. **felperes neve**-ügynek voltak károsultjai, a felperes iskolaszövetkezetekkel együttműködő vállalkozása diákokat és más munkavállalókat nem fizetett ki. A korábban kifejtettek szerint ismert tény az is, hogy az Országgyűlés határozatban kérte fel a Kormányt a **felperes neve**-ügyben ki nem fizetett diákok és nyugdíjasok rendkívüli kárrendezésére, majd ennek eredményeként a Kormány rendeletet alkotott a kárrendezés megvalósítására.
- [28] A felperes cége tehát diák és felnőtt munkavállalók bérét nem fizette ki, ezért az idősök és fiatalok megkárosítására vonatkozó közlés a valóságnak megfelelt. A közlés valótlanságát nem teszi megállapíthatóvá az az okfejtés sem, hogy a felperest ilyen szándék nem vezérelte. A károsodás nemcsak szándékos magatartással, hanem valamely magatartás következményeként is bekövetkezhet. A sérelmezett közlés a felperessel szemben megindult büntetőeljárás miatt a felperes cégének fizetéseképtelenné válásával okozati összefüggésben történt károkozásra vonatkozik, amely attól függetlenül megfelel a valóságnak, hogy a büntetőeljárásnak az említett személyek megkárosítása tárgya-e vagy sem. A közvetített mondanivalónak ugyanis nem ez a lényegi eleme, hanem az, hogy a felperes büntetőeljárást is maga után vonó magatartása kárt okozott, ez pedig nem valótlan. A PK 12. számú állásfoglalásnak megfelelően, a közlés egészére, a kialakult közfelfogásra és az átlagos ismeretekkel rendelkező olvasóra figyelemmel kell értelmezni a kifogásolt részleteket. A sérelmezett közlés nem valótlan tényállítás híresztelése vagy valós tény hamis színben feltüntetése. A személyiségi jogi perben viszont valós tény közlése önmagában nem lehet a jogsértés alapja.
- [29] Az alperes a sérelmezett közlést **személy** perbeli interjújában a felperessel szemben indult büntetőeljárás kapcsán, a politikus közszereplő felperes közéleti vita tárgyát képező tevékenységével kapcsolatban tette. Az alperes az alapul szolgáló tényeket nem torzította el, nem hamisította meg, azokat nem tüntette fel hamis színben, ezért nem merül fel a véleménynyilvánítási szabadság magasabb szintű oltalmának korlátozhatósága. Nincs jelentősége annak sem, hogy a felperessel szemben folyamatban lévő, a cikk megjelenésekor már a vádemelés utáni, bírósági szakban lévő büntetőeljárásnak a kifizetések elmaradása nem tárgya, az alperes ezt nem is híresztelte. A riportalany a való tények alapján hivatkozott arra, hogy idősök és fiatalok megkárosítására is sor került és a felperessel szemben indult eljárás még folyamatban van.
- [30] A másodfokú bíróság mérlegelésének eredményeként az alperes tényállításának valótlanúsága nem volt megállapítható. Ebből pedig az következik, hogy a politikai témában megvalósult véleménynyilvánítás szabadságát a felperes személyiségi jogának védelme érdekében korlátozni nem lehet, a véleménynyilvánítás szabadsága ugyanis ebben az esetben megelőzi a felperes személyiségi jogának védelmét. A felperes a személyiségi jogsértés megállapítására és sérelemdíjra sem tarthat igényt, a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontjának alkalmazhatósága így nem is merült fel.
- [31] A Fővárosi Ítéltábla mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 369. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt felülbírálati jogkörében eljárva a Pp. 383. § (2) bekezdés szerint megváltoztatta és

a keresetet elutasította. Az érdemi döntés teljes megváltoztatása miatt a felperes az első- és másodfokú eljárásban egyaránt pervesztesnek minősül, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján marasztalta őt az alperes jogi képviselőjének munkadíjaként felszámított perköltségben. Pervesztességére tekintettel az eljárási illetékből a tárgyi illetékfeljegyzési jog miatt feljegyzett 36.000 forint kereseti és 48.000 forint fellebbezési illeték is a felperest terheli. Ennek megfizetésére a bíróság a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján kötelezte őt.

Budapest, 2020. szeptember 29.

Véghegyi dr. Szabó Zsuzsanna s.k.. Kovács Helga s.k.. Csordás Csilla s.k.
a tanács elnöke előadó bíró

bíró